

Sveikatos apsaugos ministerija ir jai pavaldžios įstaigos seka situaciją Japonijoje

Reaguodamas į įvykius Japonijos atominėse elektrinėse, Radiacinės saugos centras (toliau RSC) prie Sveikatos apsaugos ministerijos nuo pat informacijos gavimo pradžios, t.y. kovo 12 dienos ryto, inicijavo nuolatinį įvykių stebėjimą bei informacijos šalies gyventojams teikimą.

RSC specialistai pradėjo nuolatinį budėjimą RSC patalpose, organizavo atsiliepimus į gyventojų bei žiniasklaidos telefoninius skambučius. Buvo susisiepta su Aplinkos apsaugos agentūra dėl gamtinio radiacijos fono matavimo dažnio sutankinimo ir galimos radioaktyviosios taršos sklaidos aplinkoje bei galimos gyventojų apšvitos dydžio modeliavimo, pasitelkiant ARGOS programą. Susisiepta su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija bei Lietuvos meteorologijos tarnyba. Apie esamą situaciją ir jos kitimus pastoviai buvo informuojamas Ekstremalių sveikatai situacijų centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos bei Sveikatos apsaugos ministerijos vadovybė.

Kovo 12 dieną 10 val. BNS išplatino RSC specialistų parengtą informaciją apie tai, kokių priemonių buvo imtasi situacijos vertinimui su tikslu užtikrinti visuomenės sveikatą.

Kadangi oficialios informacijos tarptautiniais kanalais nebuvo gauta, buvo susisiepta su kolegomis iš Šiaurės šalių siekiant surinkti išsamią informaciją situacijos analizei. Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai užklausus oficialios informacijos iš Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA) apie situaciją Japonijos atominėse elektrinėse, gautasis atsakymas iš TATENA patvirtino, kad vienas iš Japonijos Fukushima atominės elektrinės reaktorių turi techninių nesklandumų dėl aušinimo sistemos. Įvertinus situaciją bei meteorologines prognozes, esama padėtis grėsmės šalies gyventojams nekėlė, apie tai buvo nuolat teikiama informacija visiems suinteresuotiems asmenims.

Tam, kad nuolat stebėti bei vertinti situaciją, buvo analizuojama oficiali informacija, gaunama iš TATENA Avarinės parengties centro, Europos Komisijos Civilinės saugos Monitoringo ir informacijos centro, Pasaulio sveikatos organizacijos. Buvo nuolat teikiama informacija tiek žiniasklaidai, radijui, televizijoms, tiek privatiems asmenims, besikreipiantiems įvairiais klausimais nurodytais kontaktiniais RSC telefonais.

Radiacinės saugos centro specialistai, įvertinę gautą informaciją, konstatavo, kad įvykiai Japonijos atominėse elektrinėse, būdami lokalaus pobūdžio ir vertinami pagal Tarptautinę branduolinių ir radiologinių įvykių skalę INES 4 lygiu iš 7 (avarija Černobylio atominėje elektrinėje 1986 metais buvo priskirta 7 lygiui), negali turėti įtakos gretimų valstybių gyventojams, tuo labiau Lietuvai, t. y. pasekmės dėl padidintos apšvitos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės galimos tik aplinkui atominės elektrinės gyvenantiems žmonėms. Tiek TATENA Avarinės parengties centro, tiek Europos Komisijos Civilinės saugos Monitoringo ir informacijos centro bei pačios Japonijos Branduolinės ir pramoninės saugos agentūros (NISA) oficialiuose pranešimuose informuojama tik apie techninius sutrikimus reaktoriuose, tačiau apie radioaktyviųjų medžiagų išmetimus į aplinką nėra pranešama.

Jeigu artimiausiomis dienomis tokie išmetimai dėl susidariusių techninių nesklandumų Fukushima Daiichi ir Fukushima Daini atominėse elektrinėse ir įvyktų, šie išmetimai galėtų paveikti gyventojus tik lokaliai. Teorinė tikimybė, kad radioaktyvios medžiagos su atmosferos pernaša galėtų pasiekti Lietuvą yra labai maža, praktiškai tokia tikimybė eliminuojama. Atsižvelgiant į šiuo metu vyraujančią vėjo kryptį Japonijoje, radioaktyviosios medžiagos, patekusios į aplinką, būtų nešamos Ramiojo vandenyno link, artimiausias žemynas – Pietų Amerika. Kol šios medžiagos pasiektų mūsų šalies teritoriją (jeigu ir pasiektų), praeitų daug laiko bei dėl sklaidos atmosferoje radioaktyvioji tarša labai sumažėtų, praktiškai iki neišmatuojamų dydžių.

Kovo 13 dieną buvo parengta ir BNS išplatinta informacija apie tai, kad įvykiai gyventojams Lietuvoje grėsmės nekelia, radiacinis fonas nepakitęs, gyventojai gali ramiai gyventi įprastu ritmu.

Kovo 14 dienos ryte gauta informacija iš TATENA, kad kovo 14 d. 4 val. 01 min. Lietuvos laiku įvyko sprogimas ir Fukushima Daiichi atominės elektrinės trečiajame bloke. Specialistai

vertina situaciją. Pagal pirminius duomenis, prognozuojama panaši situacija kaip ir įvykus sprogimui pirmajame bloke.

Galime dar kartą nuraminti Lietuvos gyventojus, kad minėti sprogimai Lietuvos gyventojų apšvitai ar įtakos jų sveikatai neturės.

Gyventojai dėl detalesnės informacijos gali kreiptis į Radiacinės saugos centrą telefonais Vilniuje 2 36 1936, 8 698 10328, 8 698 29611, 8 698 83314.

Situacija nuolat stebima ir įvykiai vertinami radiacinės saugos požiūriu.